Republika Srbija
VRHOVNI SUD
Kzz 1404/2024
26.02.2025. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Miroljuba Tomića, predsednika veća, Tatjane Vuković, Slobodana Velisavljevića, Aleksandra Stepanovića i Dijane Janković, članova veća, sa savetnikom Jelenom Paravinja, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljenog AA i dr., zbog krivičnog dela navođenje na overavanje neistinitog sadržaja iz člana 358. stav 1. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića, podnetom protiv pravnosnažnih presuda Trećeg osnovnog suda u Beogradu 11K.br. 543/23 od 05.03.2024. godine i Višeg suda u Beogradu Kž1 br. 463/24 od 25.07.2024. godine, u sednici veća održanoj dana 26.02.2025. godine, jednoglasno je doneo

P R E S U D U

DELIMIČNO SE USVAJA kao osnovan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića, u odnosu na okrivljenog AA, a po službenoj dužnosti u odnosu na okrivljenu BB, PREINAČUJU SE pravnosnažne presude Trećeg osnovnog suda u Beogradu 11K.br. 543/23 od 05.03.2024. godine i Višeg suda u Beogradu Kž1 br. 463/24 od 25.07.2024. godine, u pogledu pravne ocene dela i odluke o krivičnoj sankciji, tako što Vrhovni sud protivpravne radnje okrivljenih BB i AA, opisane izrekom prvostepene presude, pravno kvalifikuje kao krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja u pokušaju u saizvršilaštvu iz člana 358. stav 1. u vezi člana 30. i 33. Krivičnog zakonika, za koje krivično delo:

Okrivljenu BB, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci, u koju kaznu joj se uračunava vreme provedeno u zadržavanju u periodu od 29.07.2019. godine do 31.07.2019. godine i

Okrivljenog AA, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 2 (dva) meseca u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno na zadržavanju u periodu od 29.07.2019. godine do 06.09.2019. godine,

dok se u preostalom delu zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića, ODBIJA kao neosnovan.

O b r a z l o ž e nj e

Presudom Trećeg osnovnog suda u Beogradu 11K.br. 543/23 od 05.03.2024. godine okrivljeni AA i okrivljena BB oglašeni su krivim zbog izvršenja produženog krivičnog dela navođenje na overavanje neistinitog sadržaja u saizvršilaštvu iz člana 358. stav 1. u vezi člana 33. KZ, te je navedenom presudom okrivljena BB osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i 3 meseca, u koju kaznu joj se uračunava vreme provedeno na zadržavanju u periodu od 29.07.2019. godine do 31.07.2019. godine, a okrivljenog AA na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru u periodu od 29.07.2019. godine do 06.09.2019. godine. Presudom je odlučeno i o troškovima postupka na način bliže opisan izrekom presude.

Presudom Višeg suda u Beogradu Kž1 br. 463/24 od 25.07.2024. godine žalba branioca okrivljene BB – advokata Marka Pekovića i žalba branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića, su odbijene kao neosnovane, a pobijana presuda potvrđena.

Protiv navedenih pravnosnažnih presuda zahtev za zaštitu zakonitosti podneo je branilac okrivljenog AA - advokat Mladen Magdelinić, zbog povrede zakona iz člana 485. stav 1. tačka 1) ZKP, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji zahtev te u celini ukine prvostepenu i drugostepenu presudu, ili samo drugostepenu presudu i predmet vrati na ponovnu odluku Apelacionom sudu u Beogradu ili na suđenje Trećem osnovnom sudu u Beogradu.

Vrhovni sud je, na osnovu člana 488. stav 1. ZKP, dostavio primerak zahteva za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog Vrhovnom javnom tužiocu, pa je u sednici veća koju je održao bez obaveštenja Vrhovnog javnog tužioca i branioca okrivljenog, smatrajući da njihovo prisustvo, u smislu člana 488. stav 2. ZKP, nije od značaja za donošenje odluke, razmotrio spise predmeta sa pravnosnažnim presudama protiv kojih je podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, te je nakon ocene navoda u zahtevu, našao:

Osnovano se navodima zahteva za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića ukazuje da u radnjama okrivljenog AA nema elemenata krivičnog dela za koje je oglašen krivim - produženo krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja u saizvršilaštvu iz člana 358. stav 1. u vezi člana 33. KZ.

Prema izreci pravnosnažne presude okrivljeni su kao saizvršioci sa umišljajem u stanju uračunljivosti u kojem su mogli da shvate značaj svoga dela i da upravljaju svojim postupcima, svesni svoga dela čije su izvršenje hteli, svesni da je njihovo delo zabranjeno u nameri da okrivljena BB stekne pravo svojine nad stanom „... dovođenjem u zabludu naveli nadležne organe da u javnim ispravama i knjizi overe štogod neistinito što može da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju, na taj način što su zajedničkim delovanjem napravili lažnu ispravu – Ugovor o kupoprodaji stana u ul. ... br. ..., u nameri da se takav ugovor upotrebi kao pravi, a koji je navodno sačinjen dana

22.12.2009. godine između sada pokojne VV kao prodavca i osumnjičene BB kao kupca, a koji je istog dana navodno i overen pred Opštinskim sudom u Obrenovcu pod brojem overe 16952/09 i to tako što je drugookrivljeni doneo prvookrivljenoj falsifikovani ugovor na potpis, pa nakon što ga je ona potpisala, drugookrivljeni je, na osnovu takvog ugovora dana 22.10.2018. godine doveo u zabludu nadležni organ javnog beležnika Jasnu Bojadžievsku da u javnoj ispravi i u knjizi overi štogod neistinito što može da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju na koji način je overio fotokopiju predmetnog falsifikovanog ugovora kod navedenog javnog beležnika...“, „... a kojom prilikom je drugookrivljeni kao izvornik za overu priložio navedeni falsifikovani ugovor o kupoprodaji, da bi nakon toga tako overenu fotokopiju falsifikovanog ugovora okrivljeni AA predao okrivljenoj BB koja je dovođenjem u zabludu pokušala da navede nadležni organ – Republički geodetski zavod, Službu za katastar nepokretnosti da u javnoj ispravi i knjizi overi štogod neistinito što može da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju, na taj način što je podnela zahtev kojim traži uknjižbu prava svojine na stanu u ul. ... broj ..., a koji zahtev je zaveden pod brojem ..., uz koji je dostavila overenu fotokopiju falsifikovanog ugovora o kupoprodaji navedenog stana, pa je na ovaj način pokušala da dovede u zabludu službenika nadležnog organa – Republički geodetski zavod – Službu za katastar nepokretnosti Novi Beograd, GG, da je titular prava svojine na predmetnom stanu, pokušajući da je navede da u javnoj ispravi rešenju Republičkog geodetskog zavoda, Služba za katastar nepokretnosti Novi Beograd overi neistinitu činjenicu ...“.

Krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja iz člana 358. stav 1. KZ, čini onaj ko dovođenjem u zabludu navede nadležni organ da u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi overi štogod neistinito što može da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju.

Po oceni Vrhovnog suda iz izreke presude radnja koju su okrivljeni preduzeli kod Javnog beležnika, ne predstavlja radnju izvršenja krivičnog dela navođenje na overavanje neistinitog sadržaja iz člana 358. stav 1. KZ, imajući u vidu da Javni beležnik prilikom overavanja da je kopija verna originalu, shodno odredbi člana 26. Zakona o overavanju potpisa, rukopisa i prepisa potvrđuje da je kopija određene isprave istovetna sa kopiranom ispravom, odnosno utvrđuje saobraznost kopije originalu, bez proveravanja istinitosti i ispravnosti sadržine samog tog ugovora, iz kojih razloga nije ni mogao da bude doveden u zabludu da overi štogod neistinito.

Odredbom člana 61. Krivičnog zakonika propisano je da produženo krivično delo čini više istih ili istovrsnih krivičnih dela učinjenih u vremenskoj povezanosti od strane istog učinioca koja predstavljaju celinu zbog postojanja najmanje dve od sledećih okolnosti: istovetnosti oštećenog, istovrsnosti predmeta dela, korišćenje iste situacije ili istog trajnog odnosa, jedinstva mesta ili prostora izvršenja dela ili jedinstvenog umišljaja učinioca.

Shodno navedenom i citiranoj odredbi, Vrhovnog suda nalazi da se u radnjama okrivljenog koje je preduzeo pred Javnim beležnikom ne stiču elementi krivičnog dela iz člana 358. stav 1 KZ, pa samim tim nema mesta ni primeni instituta produženog krivičnog dela, u smislu odredbe člana 61. Krivičnog zakonika.

Krivični zakonik odredbom člana 30. u stavu 1. propisuje da ko sa umišljajem započne izvršenje krivičnog dela, ali ga ne dovrši, kazniće se za pokušaj krivičnog dela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog dela samo kad zakon izričito propisuje kažnjavanje za pokušaj, dok je stavom 2. istoga člana propisano da će se za pokušaj učinilac kazniti kaznom propisanom za krivično delo, ili ublaženom kaznom.

Krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja iz člana 358. stav 1. KZ dovršeno je kada nadležni organ izvrši overu javne isprave, zapisnika ili knjige, a ukoliko do toga nije došlo, a preduzeta je radnja izvršenja navođenja na overavanje dovođenjem u zabludu, postojaće kažnjiv pokušaj.

Radnja krivičnog dela navođenje na overavanje neistinitog sadržaja jeste navođenje nadležnog organa dovođenjem u zabludu da overi nešto neistinito u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi, pri čemu to što se overava mora biti ne samo neistinito, nego i podobno da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju, kao što je nesporno da se ne dovodi u zabludu ceo nadležni organ, već samo ono lice koje u nadležnom organu ovlašćeno da izvrši overu, odnosno lice kome su ti poslovi povereni i dovršeno je onda kada nadležni organ izvrši overu, a ukoliko do toga još nije došlo, a preduzeta je radnja izvršenja navođenja dovođenjem u zabludu, postojaće kažnjiv pokušaj. Samo navođenje znači da učinilac utiče na drugu osobu, u konkretnom slučaju službenika Republičkog geodetskog zavoda da overi neistinit sadržaj, podnošenjem overene fotokopije ugovora o kupoprodaji sa neistinitim podacima, ali do overavnja nije došlo jer je službenik to odbio.

Kako, dakle, iz činjeničnog opisa izreke presude ne proizilazi da je Republički geodetski zavod – Služba za katastar nepokretnosti Novi Beograd, kao nadležni organ dozvolio upis prava svojine u listu nepokretnosti, to je predmetno

krivično delo, ostalo u pokušaju, pa su po nalaženju Vrhovnog suda pravilnom primenom zakona samim tim okrivljeni morali biti oglašeni krivim za krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja u pokušaju iz člana 358. stav 1. KZ u vezi člana 30 KZ.

Shodno navedenom, Vrhovni sud je delimično usvojio kao osnovan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog AA - advokata Mladena Magdelinića i preinačio pravnosnažne presude u pogledu pravne ocene dela, tako što je radnje okrivljenih, opisane u izreci pravnosnažne presude, pravno kvalifikovao kao krivično delo navođenje na overavanje neistinitog sadržaja u pokušaju u saizvršilaštvu iz člana 358. stav 1. u vezi člana 30. i 33. Krivičnog zakonika, nalazeći da se u istima stiču sva zakonska objektivna i subjektivna obeležja tog krivičnog dela.

Kako je odredbom člana 489. stav 2. ZKP predviđeno da će Vrhovni sud ako nađe da razlozi zbog kojih je doneo odluku u korist okrivljenog postoje i za kojeg od saoptuženih u pogledu kojeg nije podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, postupiti po službenoj dužnosti kao da takav zahtev postoji (beneficium cohaesionis), to je Vrhovni sud postupajući po službenoj dužnosti u smislu člana 489. stav 2. ZKP preinačio pobijane pravnosnažne presude i u odnosu na saokrivljenu BB nalazeći da razlozi zbog kojih je doneo odluku u korist okrivljenog AA postoje i u odnosu na saokrivljenu BB u pogledu koje nije podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, te je i u odnosu na ovu okrivljenu primenom odredbe člana 492. stav 1. tačka 2) ZKP odlučio kao u izreci ove presude.

Naime, Vrhovni sud je imao u vidu zakonske uslove za primenu „pogodnosti združivanja“, pre svega krivičnoprocesne uslove koji omogućavaju u odluci kretanje suda van granica izjavljenog pravnog leka. Tako je ocenio da je u odnosu na ove okrivljene sproveden jedinstveni krivični postupak, te da su obuhvaćeni istom presudom, a ispunjen je i materijalni uslov za primenu ovog instituta, a to je da se sud svesno služio istim razlogom koji je od koristi za oboje okrivljenih.

S obzirom na izmenjenu pravnu kvalifikaciju, Vrhovni sud je odlučio i o krivičnoj sankciji, pa je, uzimajući u obzir okolnosti od značaja za odluku o vrsti i visini krivične sankcije u smislu člana 54. Krivičnog zakonika, utvrđene u redovnom postupku, okrivljenu BB osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 meseci, uz uračunavanje vremena provedenog u zadržavanju u periodu od 29.07.2019. godine do 31.07.2019. godine, a okrivljenog AA na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i 2 meseca, uz uračunavanje vremena provedenog na zadržavanju u periodu od 29.07.2019. godine do 06.09.2019. godine, nalazeći da su ovako izrečene krivične sankcije, kako prema vrsti, tako i visini odgovarajuće težine izvršenih krivičnih dela i stepenu krivice okrivljenih i neophodne za postizanje zakonom propisane svrhe kažnjavanja.

Ukazujući zahtevom za zaštitu zakonitosti na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 438. stav 2. tačka 1) ZKP, branilac okrivljenog AA ističe da se pravnosnažne presude zasnivaju na dokazu na kome se po zakonu ne mogu zasnivati i kao nezakonit dokaz izdvaja grafoskopsko veštačenje MUP RS, UKP, NCKF od 23.07.2019. godine navodeći da iako se ne radi o nezakonitom dokazu sam po sebi NKCF nije upisan u registar veštaka pri Ministarstvu pravde i ista ustanova, kao i major policije koji je obavljao ovo veštačenje se ne nalaze na spisku stalnih sudskih veštaka, posebno ukazujući zahtevom da veštak nije uzeo u obzir da je veštačenje rađeno na fotokopiji.

Iznete navode zahteva Vrhovni sud ocenjuje neosnovanim.

Iste navode, sadržane u zahtevu za zaštitu zakonitosti, branilac okrivljenog je isticao i u žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude, a drugostepeni sud je našao da su takvi navodi neosnovani i u obrazloženju presude Kž1 463/24 od 25.07.2024. godine je dao jasne i dovoljne razloge za svoj stav (strana 3, stav drugi drugostepene presude), a koje razloge Vrhovni sud u svemu prihvata i u smislu člana 491. stav 2. ZKP na njih upućuje.

Imajući u vidu navedeno, Vrhovni sud je doneo odluku kao u izreci na osnovu odredbe člana 492. stav 1. tačka 2) ZKP i člana 491. ZKP.

Zapisničar-savetnik

Jelena Paravinja, s.r.

Predsednik veća-sudija

Miroljub Tomić, s.r.

Za tačnost otpravka

Zamenik upravitelja pisarnice

Milanka Ranković